

Mini
Special

Zeilen

Onder zeil op de Naviga I

Een odyssee langs de zuidelijke
Dodekanesos-eilanden

De dinghy is onmisbaar aan boord. Dagelijks vaart Mahir ons aan land wanneer we niet in een haven liggen, hij haalt brood en regelt douaneformaliteiten. De inzet van de crew is hartverwarmend

Zicht op Yialos, de benedenstad van de hoofdstad van Symi, en Chorio, de bovenstad. Een kronkelweg voert je in amper tien minuten een paar honderd meter omhoog, en dat levert geweldige vergezichten op

Het is vroeg in de ochtend, de zee en de haven van Livadia op Tilos liggen er kalmpjes bij. Zo ook onze Naviga 1, een in wit en blank hout uitgeruste gület van 25 meter waarmee we nu al een paar dagen op reis zijn in de zuidoostelijke Dodekanesos. Acht hutten, negen passagiers, een kapitein, een chef-kok en twee scheepsmaten. Vijfhonderd vierkante meter zeil, twee hoge masten en een Turkse vlag. En voor als we in Griekse wateren varen, die prachtige blauwwitte. Met de dag wordt het schip ons meer eigen. We weten inmiddels hoe ze reageert op de wind, hoe

piept en zucht. Kapitein Oktay en zijn bemanning varen al zes jaar samen op dit schip. Tijdens het seizoen wekelijks een nieuwe groep passagiers, de winter is voor onderhoud in de dokken bij Bodrum. We zijn te gast op een schip waarvan wordt gehouden, met een bemanning die het zeeleven omarmt.

Ochtendritueel

De bemanning slaapt buiten en is al vroeg wakker. De afgelopen dagen zijn Servet, Mahir en Mehmet 's ochtends niet meer alleen, ook wij hebben het ontdekt. Rond half zes slepen we ons met slaperige hoofden naar de voorplecht, waar stevast nog mensen liggen te slapen onder een bult dekbed – wat is er mooier dan in slaap vallen onder de sterrenhemel. We mompelen goedemorgen en

kruipen bij elkaar om naar de opkomende zon te kijken. Geen dag stelt hij teleur, steeds opnieuw kruipt hij rood en gloeiend omhoog vanachter telkens een ander gebergte in deze eindeloze archipel. Op

Tilos zien we hem aan de hemel klimmen vanachter Symi, onze volgende haven. Zwijgend slaan we het gade. Het dorp is nog in diepe rust, op de boten naast ons is het eindelijk stil. Als een half uur later het rood langzaam uit de lucht trekt, keren wij terug naar bed en gaat de bemanning aan het werk. Om acht uur moet het ontbijt klaarstaan, genoeg te doen. Later op de dag, ergens in een baai op weg naar de volgende bestemming, na de zwemsessie, is er een uitgebreide warme lunch en acht uur 's avonds volgt de tweede warme maaltijd van de dag. Het ritme aan boord is logisch en duidelijk, erin meegaan zeer ontspannend. Chef Servet is een kunstenaar. Wat deze sympathieke alleskunner tevoorschijn weet te toveren uit zijn kleine, hete kombuis in het vooronder, is ongelooflijk.

Reality check

Na de briefing 's ochtends vertrekken we, met een beetje geluk zeilend. Windgarantie is er 's middags vanaf een uur of drie uur. Veelal uit het noordwesten, 5 Beaufort. Meer kan de Naviga 1 onder zeil niet aan, een gangetje van zes

*‘Als een half uur later
het rood langzaam
uit de lucht trekt,
keren wij terug’*

spectaculair mooi ze is met volle zeilen, hoe het is om de golven onder haar romp te horen klotsen, hoe het schuim klinkt als het langs de flanken bruist, hoe het houtwerk in de hutten soms steunt en kraakt,

Nisyros is een eiland weg van de wereld. Slechts weinig bezoekers overnachten er, het waait er altijd en het laidback-gehalte is aanstekelijk hoog

Het hooggelegen Emborio, een van de vier dorpjes op Nisyros, was eens de hoofdstad van het eiland, op veilige afstand van piraten. Tegenwoordig wonen er nog nauwelijks mensen. Het dorpsplein en dit kerkje zijn verborgen parels

knopen is net mooi. De bemanning verdraagt het voornemen te gaan zeilen door handschoentjes aan te trekken en alert te zijn. Als de kapitein het schip met de neus in de wind legt, vallen de jongens gedrieën geroutineerd aan op de giek, de stagen, de schoten en de lijken, met alle macht werkend om de vier zeilen de lucht in te krijgen. Als de motor wegvalt en de stilte intreedt, is het ultieme zeegevoel compleet. De bemanning geniet net zozeer van de dagelijkse zeiluren als wij.

In Kos-stad meren we in de namiddag aan, aan de voet van de imposante kruisridderburcht, waar het diep genoeg is voor gülets. De vesting doet denken aan die op Rhodos. Gids Chrissoula neemt ons mee op een stadswandeling langs de plataan van Hippokrates, door straatjes en over pleinen en vertelt honderduit over de geschiedenis van de stad. En dan komt

desgevraagd ook het heden ter sprake: de eurocrisis en bootvluchtelingen. Kos is voor vluchtelingen uit Syrië erg dichtbij; vanuit Bodrum nog geen half uur varen. Eenmaal in Kos-stad, gaan de meesten na een dag of twee met de boot naar Athene, tot die tijd worden ze opgevangen. Een probleem? Ja. Maar natuurlijk moeten toeristen blijven komen, Griekenland is hetzelfde land. Dezelfde zon, zee, mensen. Wel is het soms wat schrijnend, die wachtende mensen met weekentassen. Wij bezoeken nog het wijnhuis Hatziemmanouil iets buiten de stad en keren dan terug aan boord voor het diner. Wat hebben we het goed...

Nisyros

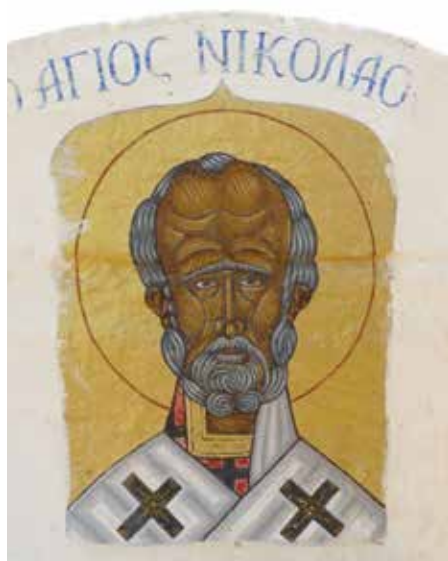
Hoe groot het vruchtbare Kos is, realiseer ik me de volgende ochtend als we voor dag en dauw de haven uittuffen en op

de motor de oostkust afzakken. Met 265 vierkante kilometer is Kos het op een na grootste eiland van de archipel, de kust is 65 kilometer lang. Over een lege blauwe zee koersen we recht op Nisyros af, het kleine ronde en fascinerende vulkaaneiland, drie uur varen verderop. Een plotse zwerm pijlstormvogels duidt op een rijk zeeleven. Vissen, misschien dolfijnen. De vogels scheren over het water, maken steile duikvluchten en zijn net zo plotseling als ze verschenen, verdwenen. De zee is hier intens donkerblauw, vierhonderd meter diep, de vulkanische zeebodem actief. Als de wind opsteekt vanachter het lage deel van Kos, verschijnen er witte kopjes op de golven en vlijt de Naviga 1 zich tegen het water.

Langs puimsteeneiland Gialos varen we naar Mandraki op Nisyros, waar gids Thanassis ons nerveus staat op te wachten

In alle rust schildert de kunstenaar zijn vogels, bomen en bloemen. Het hondje waar hij op past, is van zijn buurvrouw

In Livadia, het havenstadje op Tilos, staat een grote kerk gewijd aan – wie anders – Sint Nikolaas, beschermers van vissers en zeelieden.

met de minibus. “Kom, vlug, meteen door naar de Polivotisvulkaan en bergdorpje Emborios.” Hij heeft haast, wil voor de horden dagjesmensen arriveren weg zijn uit de krater. Het blijkt allemaal wel wat mee te vallen, maar hij heeft een punt: met zijn viertjes afdalen langs de witgele wanden van de Stefanoskrater van 260 meter doorsnee en het maanachtige landschap voor onszelf hebben, is magisch.

Het geurt er naar zwavel, onder onze voeten borrelt en sist het, uit gaten in de aardkorst komt stoom van kokend zeewater. De bodem is heet, geeft mee, de vulkaan sluimert. De rit over het verrassend groene eiland is adembenemend, in het havenstadje met het prachtig hooggelegen klooster Panayia Spiliani heerst een ongekende, vrijbuitersfeer. Tijd speelt hier een andere rol.

Dolfijn, een dolfijn!

De dolfijn die ik zo hoopte te zien komt langszij wanneer we de volgende dag Tilos achter ons laten en onder zeil de oversteek beginnen richting Symi. De zee is hier leeg en open, het is stil aan boord. Er wordt gezond op de ligbedden op de voorplecht, gelezen, gelegen, gekeken. Ik doe wat in de loungekussens op het achterdek, naast onze zongebruinde kapitein Oktay die aan het roer staat en met een verrekijker de horizon scant. Ineens roept hij: “Dolphin!” Verrassend snel komt de vin op ons af schieten, we zien het gladde grijze lijf onder water voor het

erbovenuit springt. En nogmaals, dichterbij, op nog geen twee meter afstand. Hoger. Glanzend. De dolfijn lijkt vrolijk, lijkt lachend ‘hoi’ te zeggen. Voor mensen hun camera kunnen pakken, is hij allang weer weg.

Symi revisited

In een baai in het uiterste zuiden van Symi ligt het Panormitisklooster. Engelse gids en amateurvogelaar Lyndon Savage, sinds drie jaar woonachtig op Symi, begeleidt ons ernaartoe. Met een minibusje rijden we omhoog vanuit Symistad. Tot op grote hoogte zijn de rouwklokken te horen die overal in de stad worden geluid: vandaag wordt Pakos begraven, het eiland rouwt. We volgen de enige weg die het eiland rijk is zuidwaarts, over bergen en slalomend door kaal landschap met hier en daar een ezelpad. Als Lyndon ons onderweg wijst op een arendbuiser, een zeldzame roofvogel die sinds een paar jaar terug is op Symi, overgewaaid van Tilos, zien we het ineens: in de diepte onder ons ligt wit en schitterend het klooster,

de ontoegankelijke vesting waar in WOII het centrum van spionage huisde. De karakteristieke opengewerkte klokkentoren (gebouwd tussen 1905 en 1911) doet Russisch aan. Het klooster dateert uit 1783 en heeft bij vele politieke conflicten in de Dodekanesos een rol gespeeld. Er is veel bloed gevloeid. Recent nog in 1944, toen de toenmalige monarch Chrysanthos Maroulakis werd geëxecuteerd. In het klooster is een folkloristisch museum, een museum voor Byzantijnse kunst (habijten, zilveren gespen, parelmoerkunst, iconen) en de kapel voor Aartsengel Gabriel met het beroemde beschilderde houten plafond (1788). Het is een bijzondere plek, waar gasten in één van de zestig gastverblijven kunnen overnachten (€16 p.p.). Van het klooster is het een fijne wandeling naar Marathoundas, waar we zwemmen in kristalhelder water, lunchen, en weer aan boord gaan op ons schip dat inmiddels is 'omgevaaren'.

De reis is nog lang niet voorbij in de Dodekanesos, ik heb het gebied in mijn hart gesloten. De ruimte, de overweldigende natuur, de geïsoleerde ligging van de eilanden. Hun contouren leer ik al herkennen vanaf zee, hopelijk is het me gegund om ooit ook de eilanden en hun bewoners beter te leren kennen. •

Met dank aan SCIC Sailing en Corendon en de gidsen Chrisoula Kostoglou (Kos) en Vasilis Nikolitsis (Nisyros)

SCIC Sailing

SCIC Sailing verzorgt al jaren prachtige zeilreizen in de Egeïsche Zee. Vanuit thuisbasis Ortakent bij Bodrum wordt met de vier eigen schepen en met schepen die eventueel ingehuurd worden, gezeild in het gebied voor de Turkse kust en langs de Griekse Dodekanesos-eilanden. Naast verschillende bestaande routes (wij voeren: Ortakent-Kos-Nisyros-Tilos-Symi-Datça-Knidos-Bodrum), is in overleg veel mogelijk. Ook starten op Kos, Rhodos of Symi is bespreekbaar. Kijk voor meer informatie over de zeilreizen en een sfeerimpressie op:

www.scicsailing.eu. Wil je een brochure ontvangen, stuur dan een mail naar: info@scicsailing.eu of bel: 06-29063180. De themareis "Griekse eilanden" vertrekt dit jaar nog op 29/8, 12/9 en 3/10.

Speciaal voor *Griekenland magazine* is er een lezersaanbieding:

Vijf gratis diners aan boord per persoon; Een korting van € 132,50 per persoon op de boeking. Geef bij de reservering aan 'GM aanbieding'

REIZEN

Het hele seizoen is prima om een zeilcruise te maken, met de drukte en de hitte valt het reuze mee. Vanaf Schiphol is het 3,5 uur vliegen naar Rhodos, Kos of Bodrum. Via Corendon boekt u een eenvoudig en voordelig een retourvlucht (ca. € 350,-), en wanneer je de vluchtgegevens doorgeeft aan SCIC-Sailing, word je op de luchthaven opgewacht en het schip gebracht. Voor Bodrum moet je van tevoren een visum aanvragen bij de Turkse ambassade (€ 20,-). Als je de eilanden individueel wilt bezoeken, zijn Kos of Rhodos goede startpunten. Er varen ferry's, zij het onregelmatig en niet frequent.

DOEN

De Polivotivulkaan op Nisyros is spectaculair, het Panormitisklooster op Symi zo bijzonder dat het zelfs een eigen halte op de ferryroute naar Rhodos heeft. Beklim de 350 treden van de Trappenstraat in Symistad, 's avonds erg

De beste tijd om de vulkaan te bezoeken, is als de zon laag staat. Wie vroeg komt, voor de dagjes-mensen arriveren, heeft de Stefanoskrater voor zichzelf – en moet extra voorzichtig zijn bij de best steile afdaling over los, droog gesteente, van 50 naar 30 meter boven zeeniveau.

romantisch. Lunchen doe je bij het tentje in de baai van Marathoundas op Symi, waar de geiten hun koppen bijna door het hekwerk duwen. Bezoek het stille Pandeileimonasklooster op de Profitis Eliasberg op Tilos (uit 1470). In deze regionen kunt je hoog boven je de zeldzame Eleonoravalk zien cirkelen. Kos-stad is sfeervol, de haven levendig, het Casa Romana maakte indruk. Iets buiten Kos-stad zijn wijnhuizen te bezoeken. Knidos, de antieke stad op het westelijkste puntje van schiereiland Datça vraagt om uitgebreider bezoek. Nog op mijn lijstje: kuuroord Asklepion in Kos-stad en de thermale bronnen bij Therma Loutra.

LEZEN

Aan boord ligt een map met informatie over alle eilanden en interessante plaatsen in het vaargebied. Daarnaast was de handzame reisgids 100%- Rhodos, Kos & de Dodekanesos voor mij precies goed. Deze eigentijdse gids heeft een uitklapbare overzichtskaart van het gebied, kaartjes van de eilanden, plattegronden van de grotere steden en een praktische indeling van de eilanden in vijf gebieden, aangegeven met kleur. Leuke algemene informatie, handige tips, cultuur, insiderinfo en mooie foto's.

SURFEN

www.scicsailing.eu; www.corendon.nl; www.symifloraandfauna.jiggy.com (zeer informatieve Engelstalige website van Lyndon Savage); www.symi-odysia.gr; www.volcanodiscovery.com; www.tilos-travel.com; www.heteilandkos.nl

